

Karel Poláček sedící tančící

INSPIRACE Projektové vyučování jako celoškolský projekt podle **Lauderovy školy**

LENKA MARTINKOVÁ

Když to trochu zjednodušíme, představuje projektový den vyučovací metodu „dva v jednom“. Žáci si při něm osvojí znalost probíraného tématu a současně také jiné, často nové a neobvyklé pracovní postupy. Pro učitele je to vlastně ideální způsob pedagogicko-didaktické „manipulace“, protože atraktivní metodou může dětem představit i téma, které by normálně zařadily do kategorie nezajímavých. Jen si s tím musí dát více práce než s běžnou přípravou. A mít pořád nové nápady.

Na Lauderově škole při Židovské obci v Praze si dal „více práce“ téměř celý pedagogický sbor. Pod heslem Jak se učíme, když se zvedneme z lavic, kterým označují styl zdejší výuky, tu tak již potřeby za sebou vznikl celoškolský projekt mapující jedno téma z různých úhlů pohledu.

„Půlročního projektu se účastní žáci celé základní školy i víceletého gymnázia,“ říká ředitelka školy Kateřina Dejmálová. Na zpracování mají pět projektových dnů, od září do ledna to znamená jeden den měsíčně, celou snahu potom završí závěrečná společná prezentace. Na ni jsou zváni rodiče i další partneři či donátoři školy. Slavnostní představení posledního projektu, Židé 20. století, se spojilo s rozdáváním pololetního vysvědčení.

„První stupeň pracuje po třídách, šestáci a starší děti si spolu se studenty víceletého gymnázia vybírají jednotlivé ateliéry podle svých zájmů, a jak víme, třeba také podle pedagogů, kteří je vedou,“ popisuje ředitelka. Aby byly síly rozloženy rovnoměrně, starají se o jednotlivé ateliéry dva či tři pedagogové současně. Na závěrečné prezentaci pak dostane každý ateliér zhruba deset minut.

Pozornost „vynucená“ zábavou
Když máte za úkol zjistit něco o již nežijící osobnosti a je vám dvanáct nebo čtrnáct let, zpravidla se omezíte na pátrání v encyklopedii, na internetu a opakování historických dat a skutků. Co když ale dostanete za úkol nafotit k tématu ilustrační fotografie a celý příběh zpracovat jako fotoromán?

Musíte se nejdříve pít po podrobnostech – co se tenkrát nosilo, jedlo, s kým se ten člověk mohl potkat, jaká byla politická situace, jestli měl syny nebo dcery, jaké vlasty měla jeho žena – a také musíte umět trochu fotit a dostat celý příběh do powerpointu.

Když k tomu přidáte trochu humoru, nafotíte to se svými spolužáky a vše také společně odprezentujete, budete za své usilí odměněni potleskem kamarádů z jiných tříd. A hlavně – ten příběh si zapamatujete. Tak jako si děti z ateliéru Terezy Gafny Vánové budou pamatovat, že Eliezer ben Jehuda byl tím, kdo znovu vzkrásl moderní hebrejský jazyk.

Tereza Gafna Vánová, zástupky-

Jen ať se nikdo nenudí! „Přítekně v kavárně“ si vyprávějí o Poláčkovi – a ještě než publikum začne přemýšlet, jestli životopisných informací už nebylo až dost, ke slovu se dostane dobový charleston. Foto LN - Ondřej Němec

ně pro židovskou výchovu, která měla letos celý projekt na starosti, připomíná, že projektové vyučování může mít i svá úskalí. Jedním z nich je fakt, že pozornost dětí během každého projektového dne může kolísat.

„Učitel je zvyklý, že žáci se při běžném vyučování vesměs dokážou soustředit celých 45 minut. Zkuste ale udržet pozornost dětí celé dopoledne, pět hodin! To samozřejmě nejde,“ říká. Každý učitel ovšem ví, že když opadne koncentrace, je potřeba sáhnout po jiném typu aktivity.

Toho se dočkal i Karel Poláček. Třetáci se cvičili krátkou scénkou – Poláčková dcera sedí se svými kamarádkami v kavárně, vzpomíná na dětství a ony se jí ptají, zda je pravda vše, co se o jejím otci říká. A když pozornost k životopisně zaměřeným informacím o autorovi začne slábnout – jde se tančit! Celá třetí třída nacvičila charlestonové vystoupení, samozřejmě v dobových kostýmech.

„Když si téma dobře rozvrhnete, můžete s dětmi během projektových dní jít do muzea, na exkurzi nebo třeba kreslit do parku,“ říká Vánová.

Jak by asi ten příběh vyprávěl někdo jiný?

Máte za úkol představit tvorbu autora, jehož povídky zná díky rozhlasu, televizi a především stále populárně každý? I to můžete udělat jinak. Jak by třeba vyprávěla příhodu s vlkem a babičkou samotná Karkulka? Tak nějak postupovali žáci páté třídy, kteří si jako téma vybrali Otů Pavla. Četli, malovali a psali své vlastní povídky, třeba takovou, kdy příběh Smrt krásných srnců vypráví Pavlův tatínek.

Studenti, kteří se zabývali životem Isaaca Asimova, zase po posluchače připravili Asimoviny, výsledkem práce týmu sbírajícího informace o nadaci Ort byly její nové webové stránky.

V tématu Židé 20. století musely být zastoupeny i nejvýraznější čes-

ké a zahraniční osobnosti. Které to ale jsou? Žáci jich předvybrali celkem dvanáct, mezi nimi najdeme vedle již zmíněného Karla Poláčka i Jiřího Voskovce nebo Karola Sidona, ale také Woodyho Allena a Stevena Spielberga.

O tom, která z židovských osobností 20. století je největší, pak nechali hlasovat nejen své spolužáky a pedagogy, ale také „veřejnost“ ve stejnojmenné anketě. Museli připravit hlasovací listky, stručně přiblížit životy všech nominovaných osobností a domluvit se na způsobu vyhodnocení. Oslovlili kolem 450 respondentů, mimoškolsní odchytávali na pražských náměstích.

Výzkum pak zpracovali do přehledných excelových grafů včetně rozlišení, jak hlasovala škola a jak ostatní. Největší osobností se podle hlasujících z Lauderovy školy stal Sir Nicholas Winton, člověk, kterému se v roce 1939 podařilo před nacisty zachránit 669 převážně židovských dětí. Mezi „veřejnosti“ pak drtivě zvítězil Albert Einstein.

Čísla uvedená v hodnoticích VŠ tabulkách neodpovídají

POLEMIKA

Prostor, který věnovaly Lidové noviny výtvaru pánu Kouckého a Bartuška, je chválný. Nepochopil jsem ale, proč byl publikován pod označením, které svádí k dojmům, že se jedná o údaje o vysokých školách nebo fakultách, a proč byl publikován v únorové Akademii, a nikoli 1. dubna v příloze Novinářské kachny.

O Fakultě informatiky MU, na které působím, jsem se dočetl v části věnované chemicko-technologickým, matematicko-fyzikálním a jaderným fakultám, studovat na ní však nelze žádný z těchto oborů (chudáci středoškoláci, kteří uvěří a budou se k nám hlásit kvůli studiu chemické technologie...). Věnujeme se informatice.

Dočetl jsem se také řadu zajímavých kvantitativních informací. Počet zapsaných studentů v 2009/2010 je uveden 528, v údajích fakulty však figuruje v jedenácti oborech, do kterých se loni studenti zapisovali, číslo 800 zapsaných bakalářů. Zkombinují-li údaj z Kouckého a Bartuškovy tabulky o údajném počtu zapsaných s údajnou šancí na přijetí 64 procent a údajnou preferenci při zápisu 59, dostávám se k celkovému počtu údajně přihláše-

ných 1331, skutečný počet přihlášených k bakalářskému studiu však činil 2119 (podali si k nám loni celkem 2276 přihlášek) a jen počet přijatých byl 1447, což je více než údajný počet přihlášených (1331), který odpovídá nesmyslným údajům, které Koucký s Bartuškem ve svých tabulkách uvedli. Žádný z údajů neodpovídá a rozdíl jsou neuvěřitelně velké.

Potěšilo mne pět hvězdiček, které fakulta, na které působím, získala za celoživotní vzdělávání, tedy za zaměření na kombinované a distanční studium, které u nás na fakultě nelze studovat vůbec a nikdy jsme o něm ani neuvažovali, a další vzdělávání dospělých, kterým opravdu netuším, co v případě naší fakulty autoři mohou ve své fantazii minit. Jak bychom to mohli dočíst na tři nebo jednu hvězdičku, netuším – možná bychom ani neměli mít žádné učitele?

Tabulky svým provedením jsou poněkud legrační, protože neobsahují označení vysoké školy, které se týkají, takže se možná ozyvám zbytečně a v Brně je nějaké jiné dosud utajená fakulta informatiky, o které nevím a které se „údaje“ týkají.

Jiří Zlatuška, děkan Fakulty informatiky Masarykovy univerzity
Redakčně kráceno a upraveno

237 studentů, o kterých jejich děkan Zlatuška neví

ODPOVĚĎ

Předpokládáme, že se jedná o nedorozumění způsobené tím, že pan Zlatuška zvolil jiný postup, než který jsme použili při zpracování studie, zveřejněné v Lidových novinách pod názvem hodnoticích tabulek fakult podle oborů, a také některými jeho chybnými úvahami, jak dále vysvětlíme.

První výhrada se týkala zařazení fakulty informatiky do skupiny chemicko-technologických, matematicko-fyzikálních a jaderných fakult. Pan Zlatuška by měl chápat, že pracujeme s centrálně spravovanými daty získanými z výkazů jednotlivých škol a fakult. Vycházíme přitom z oficiálního a veřejně dostupného adresáře vysokých škol (<http://delta.uiv.cz/pro.htm>), který vypracoval Ústav pro informace ve vzdělávání (ÚIV), což jsme také uvedli. Způsob zařazování jednotlivých fakult je tedy v kompetenci ÚIV. Má-li pan Zlatuška pocit, že by fakulta informatiky měla být propříště zařazena v jiné skupině, nechť se obrátí přímo na správce dat.

Další výhrada se týká počtu zapsaných studentů. Znovu jsme tento údaj ověřili a podle výkazu Škol (MŠMT) V 6-99 „Přijímací řízení ke studiu na vysoké škole“ Fakulta informatiky Masarykovy univerzity skutečně ke dni 31. 10. 2009 vykázala 1405 přihlášených, 897 přijatých

a 528 zapsaných uchazečů, kteří se hlásí do bakalářských a magisterských studijních programů. Z těchto údajů vychází jak ukazatel šance na přijetí, tak ukazatel preference při zápisu. Znovu zdůrazňujeme, že se jedná o data poskytnutá samou Fakultou informatiky MU prostřednictvím výkazů zaslanych na ÚIV.

Další výhrada pana Zlatušky se týkala počtu hvězdiček za celoživotní funkce. Píše, že netuší, co míníme dalším vzděláváním dospělých na Fakultě informatiky Masarykovy univerzity. Mírně tím tedy 237 účastníků programu celoživotního vzdělávání uvedených Fakultou informatiky MU ve výkazu Škol (MŠMT) V 11-01 „Výkaz o vysoké škole“ podle stavu k 31. 10. 2008, které vztahujeme k celkovému počtu studujících ve všech formách studia a typech studijních programů. Na Fakultě informatiky MU to bylo 93 účastníků studii pro absolventy SŠ, 72 pro absolventy VOŠ nebo bakaláře a 72 pro absolventy magisterského studijního programu. Poslední výhrada pana Zlatušky se týkala nevhodného („legračního“) provedení tabulek, protože neobsahují označení vysoké školy, které se týkají. Ani tato připomínka není správná. U každé fakulty je totiž v tabulce uvedena zkratka vysoké školy.

Jan Koucký a Aleš Bartušek,
Středisko vzdělávací politiky PedF UK
Redakčně kráceno a upraveno

Japoncům bakaláři stačí

ŠKOLA
Radky
Kvačková

Očas v Akademii upozorníme, že bakalář není ten, kdo nedokázal vystudovat magisterský program, ale ten, kdo dosáhl základního vysokoškolského vzdělání. A že v mnoha vyspělých zemích bývá mezi vysokoškolsky vzdělanými devadesát procent bakalářů. Český student, který napsal do předposledního Reflexu své zkušenosti z ročního pobytu v Japonsku, dokonce uvádí, že 98 procent japonských vysokoškoláků končí jako bakaláři. Pokud se nechtějí věnovat vědě nebo třeba medicíně, pro kvalifikovanou práci jim to bohatě stačí. Jen nevím, jak se

v Japonsku podařilo přesvědčit akademiky, kteří (jak je tomu u nás) neustále dokazují, že jejich obor je, na rozdíl od ostatních oborů, natolik náročný a rozsáhlý, že vyžaduje jako minimální základ vylučně absolvování magisterského studia.

Profesor Hejný z Pedagogické fakulty UK doporučuje v Učitelských novinách učít děti počítat pomocí kroků. Třeba takhle: Postavte dvě děti na startovací čáru, jednomu dejte pokyn, aby udělalo tři kroky a pak ještě dva, druhému, aby udělalo pět kroků. Pomáhá to prý hlavně uvědomit si rozdíl mezi sčítáním a odčítáním. Při odčítání se jde prostě dozadu. Dobrý nápad. Profesor Hejný je osvětený pedagog, to je o něm známo. Jeho další rada zní zhruba takto: Neukazujte dětem, jak se co dělá (počítá). Nechte si to naopak

vysvětlit od nich. Nejlepší se člověk učí tím, že učí druhé.

Americký prezident Obama si chce posvítit na střední školy, v nichž je podle jeho slov příliš mnoho studentů bez základních znalostí potřebných pro studium na vysoké škole, ale i pro život. Zejména mu leží na srdci fakt, že žáci dost nečtou a matematiku nezvládají na dost dobré úrovni. To může čtenáře, který minulý týden v Akademii LN nahlédl do prestižního mezinárodního žebříčku nejlepších univerzit, překvapit. Vzdělání na předních místech jsou právě ty americké. Jenže o středních školách, přesněji řečeno o výsledcích vzdělávání na středních školách už něco takového říct nelze. Tam se Američané v mezinárodním srovnání moc dobře neumístují. Nápravu má zajistit

systém finanční podpory pro školy, které se snaží úroveň výuky zvýšit.

Remiér Fischer se nedávno vyslovil, že se u nás chystá reforma pedagogických fakult. Znělo to radikálně, ale ve skutečnosti šlo o poněkud nadnesené vyjádření. Žádná zásadní reforma právě pedagogických fakult se, jak jsme zjistili, nechystá. Nanejvýš by se dalo mluvit o určitém tlaku na větší otevřenost těchto institucí vůči světu. Aby zvaly víc zahraničních učitelů a vysílaly víc těch našich do ciziny. To se ovšem netýká jen jich.

Právo tvrdí, že státní maturity ztrácejí podporu, ministerstvo školství se ptá, kde to Právo vzalo. Zdá se, že u maturit je poloprávdu vše. Pravdou je jen to, že teď už jde hlavně o peníze.

inzerce

Vzdělávací středisko SPUSA

Výuka angličtiny ve SPUSE

➔ **Příprava k maturitě a pomaturitní studium**

Příprava ke zkouškám

➔ **TOEFL, GMAT, FCE, IELTS**

Standardní i individuální výuka

➔ **Výuka anglické výslovnosti**

Akademická angličtina + korektury

Vzdělávací středisko Společnosti přátel USA – SPUSA, Na Poříčí 6, Praha 1, www.spusa.cz, tel.: 224 210 813, GSM: 608 979 410 e-mail: info@spusa.cz